

GAZETA

ANTI-REVIZIONISTA

55

Palatul Cultural

Arad

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
AD, Str. Nicu Filipescu 30. - Telefon 699

Organ săptămânal de documentare
Redactor și proprietar: ISAIA TOLAN

ABONAMENTE: Pe un an 130 lei, pe 6 luni 70 lei
Autorități, Instituții, Intreprinderi 500 lei.
Autorități și Instituții sătești 200 lei.

În învăț

Știri a ziarului vienez „Kulturweltblatt“ în fața căreia trebuie să ne oprim:

„Unăzi s'a ținut la Brno, în Cehoslovacia, o consfătuire socialistă, la care a participat în calitate de delegat al socialiștilor din Ungaria: deputatul Buchinger. Delegatul socialiștilor maghiari a fost la cale cu prilejul acestor negocieri la Bratislava (în Cehoslovacia) a unui birou socialist vienesc. Și anume: pînă la urmă se proclamă în Ungaria proclamarea libertății și scoaterea partidului socialist din lege, odată cu înfrângerea corporatismului.

„Avem de ce să nu credem că gazeta vieneză, deoarece nu mai are prilejul — nu mai are parte decât la începutul lunii iunie — să reproducem o declarație recentă a generalului Gombös, prin care se anunța că s'ar institui în Ungaria a corporatismului (făgăduită pentru aceasta) va însemna desființarea sindicalismului socialist și a politiciii social-democrate. Și avem de ce să n'o credem, că Gombös a făcut tocmai prin legea apărării anti-germane, noul pas mare spre restaurarea ce-l arătăm în pagina noastră a numărului nostru de

Deci iată că se 'ntâmplă ceea ce-am prevăzut-o internaționalilor dela Budapesta. Mai vine și rândul să cerșească intrare la țările stator succesoare, după ce s'ar trădat democrația așa cum s'a vădit din coloanele noastre: 'trebuie să fie în slujba revizionismului pentru un biet blid de linte și mergând până acolo să viseze că pot s'aducă pe revoluții din țările apusene la un congres ce era imaginat să se țină delaolaltă cu organizațiile revoluționiste ale faimoasei „TESZ“, din congresul acela să se dea numele socialiștilor de pretudenți o proclamație în contra tratatului de pace dela Trianon. A trecut slugoii aceștia ai latitudinilor și-ai jugănitivilor de socialiști dela gînd la faptă. Prezum s'a arătat în coloanele acestor socialiști unguri din Ardeal fost puși să se despartă (administrativ, ci-că) de socialiștii maghiari, și să facă prin foaia lor „Ellőre“ invitații de întovărășire partidului maghiar nemeșesc. De gînd că trădarea aceasta clujeană a democrației nu s'a făcut fără „mestecul „tovarășilor“ budapeni cari cer acum azil Cehoslovaciei.

Le poate fi socialiștilor din Ungaria de învăț pătania pentru care se pregătesc. Dar nu mai puțin trebuie să le și socialiștilor unguri dela noi,

Ruşinea dela Kulturvereinul din Ungaria

— Mostră de tratament minoritar —

Deutsches Kulturverein — Asociația culturală germană — e după cum se știe singura organizație ce li se tolerează în raiul hortist celor 600 de mii de germani condamnați de soarte să se bucure de binefacerile tratamentului minoritar turanic. Atîta au acești germani. O asociație culturală, cu vreo 40 de secții sătești, și cu o activitate împiedecată de autorități la tof pasul. Școli primare nu li se îngăduesc (căci nu se pot socoti școli germane cele 40 de școli primare bilingve — bilingve mai mult pe hîrtie — ce le au la 600 de mii de inși). Școli secundare nu li se admit nici pe atît. Șase sute de mii de inși n'au un singur liceu, o singură școală civilă! Partid politic nu pot avea, și dacă încearcă să se aciuze cu program nemeșesc în partidele politice ungurești, merge să facă corteșie împotriva lor și s'amenințe însuși ministrul de interne, însuși primul ministru, precum s'a întîmplat în primăvara aceasta candidaților de pe lista eckhardistă Kussbach și Basch.

Atîta au cei 600 de mii de germani din raiul hortist: Kulturvereinul.

Adecă îl aveau.

Astăzi nu mai au nici atît. Nemții au fost scoși și de acolo pe brînci, ca să-și facă mendrele în numele Asociației culturale nemeșesti niște renegați de cea mai scandalosă speță.

Dela martirul Bleyer la renegatul Gratz

Kulturvereinul stetea, precum se știe, sub președenția profesorului universitar și fostului ministru Iacob Bleyer, deputat în partidul guvernului.

Bietul Bleyer a împăcat cât a putut și capra și varza — adecă dezideratele nemeșesti și pretențiile oficialității ungurești șoviniste, — pînă când într'o zi i s'a făcut lehamite și a strigat dela tribuna parlamentului că trebuie date celor 600 de mii de germani măcar drepturile cele mai elementare, măcar dreptul de-a-și susține pe banii lor școli primare cu limba de predare nemeșescă.

Se știe indeobște prigoana ce s'a deslănuțit în contra lui din pricina acestei cutezanțe. În parlament n'a mai putut călca. Pela Universitate a fost „sfătuit“ să nu mai calce — și nici n'a mai călcat — ca să nu-l spintece studenții asmuțați de instigatorii guvernului. Nevasta și fata l-au pămuit-o și l-au sculptat-o hoardele studențești cari i-au devastat casa. Și cine știe ce mai urma, dacă de hărțuiala aceasta bietul martir Bleyer nu-și dedea repede duhul!

După moartea martirului a urmat la președenția Kulturvereinului o vacanță de câteva luni. Precum s'a văzut apoi: nu pentru că Asociația culturală nemeșescă nu găsea un demn succesor lui Bleyer, ci pentru că oficialitatea ungurească ținea s'o împiedece cu orice preț să dea președenția unui altfel de urmaș.

Astăzi iarnă a fost anul s'a vîrît apoi în Asociația Culturală nemeșescă călocul troian. Presiunile guvernului și aderarea subită la Asociație a unor „nemți“ cari nu mai au nemeșescă decât originea trădată, au făcut posibilă alegerea la președenție a lui Gustav Gratz, fostul ministru unguresc de externe, care nu mai are nemeșesc decât numele.

Candidații germani dela alegerile din Martie

Călocul troian a făcut să amuțescă o bucată de vreme orice bătăi ale inimilor șvăbești.

Lovitura de grație

Acum a venit un epilog al acestei lupte electorale. Un epilog scandalos, întîmplat la Asociația culturală nemeșescă.

Secretar al acestei asociații, după cum s'a arătat mai sus, e fostul candidat de deputat dr. Franz Basch.

Numele acesta e bine cunoscut cetitorilor noștri. D-rul Franz Basch e cel care a fost condamnat de tribunalul dela Pécs la trei luni închisoare, iar de Curtea de apel la cinci luni închi-

Dar foștii camarazi ai lui Bleyer și-au revenit repede. Au început să se organizeze cum au putut, să activeze mai pe față, mai pe ascuns, ajutați firește de Asociația dela Berlin a nemților de peste hotare, și acum în Martie i-au făcut-o renegatului de neam șvăbesc Gombös de-i mai pomenește și astăzi.

Am arătat la timpul său că Eckhardt, despre care ziarele dela Roma scriau astă toamnă că își scoate ziarul „Uj Magyarság“ cu bani hitleriști (pe hîrtie și la tipografie gombösistă), avea datorii de recunoștință și poate că de tras polițe pentru viitor, față de Hitler. Deci a primit pe lista sa pseudo-agrariană pe trei inși din Asociația culturală germană: pe ginerele lui Bleyer, Kussbach, pe secretarul Kulturvereinului dr. Basch, și pe un dascăl de staț Paul Riesz, care apoi s'a dovedit un trădător al cauzei nemeșesti și a și putut deci să fie ales în parlament.

Se știe că Basch și Kussbach au reușit să-și lucreze așa de bine circumscripțiile, încât îi trînteau la sigur pe contracandidații guvernamentali, aleși pe sfrînceană dintre cei mai mari renegați de origine șvăbească. Așa că a trebuit să meargă în persoană în circumscripțiile lor prim-ministrul Gombös și ministrul de interne Kozma, ca să amenințe pe alegători și să-și scoată candidații guvernamentali cu o rușinos de mică majoritate.

soare, pentru că a îndrăznit să-și îndemne conaționalii la o șezătoare sătească a Kulturvereinului să nu-și maghiarizeze numele.

A fost condamnat pentru lese-nașiane! Pentru crimă în contra națiunii maghiare!

Călocul troian vîrît de șvabul renegat Gombös în Asociația culturală nemeșescă, numitul fost ministru unguresc Gratz, s'a legat de această condamnare, și a cerut Kulturvereinului să se soll-

(Continuare în pagina 11-a)

Săptămîna

În țară am avut o săptămîndă politică agitată, cu sunuri în presă despre o schimbare de guvern, în legătură cu iscarea din nou a conflictului dintre liberalii bătrîni ai d-lui Dinu Brătianu și dintre liberalii d-lui Tătărescu pe chestia constituțională. D. prim-ministru Tătărescu a dat presei declarații că socoate necesară schimbarea Senatului. Iar d. Dinu Brătianu a dat ziarului „Universul“ un interview arătînd că ar fi o nesocotință să se schimbe Constituția pe-o vreme de nesigură mondială ca aceasta, și că-i necesară încetarea cenzurii și a stării de asediu. Conflictul s'a aplanat.

În străinătate predomină chestiunea înțelegerii navale anglo-germane, a Abisinie și a ofensivei japoneze din China.

Franța a înștiințat pe englezi în urma autorizării reinarmărilor maritime nemeșesti tratatul dela Washington prin care se puneau îngrădiri înarmărilor de pe apă nu o mai obligă, deci își va spori flota.

Italia a înștiințat deasemenea că nu recunoaște înțelegerea anglo-germană.

Anglia a trimis la Roma și la Paris pe ministrul Eden ca să caute o împăcare, dar n'a izbutit. A făgăduit Italiei că dă Abisinie un teritoriu englez, pentru că Abisinia să dea în schimb o parte din țara ei Italiei, dar d. Mussolini n'a primit.

Italia cere acum: să nu se desbată în August la Liga Națiunilor plîngerea abisiniană, căci în caz dacă se desbate, ea se retrage din Ligă; să-i dea Abisinia o fâșie de pămînt ca să-și facă drum de fier pînă la mare, administrat și păzit de italieni; să se admită italieni în administrația abisiniană. Abisinia a răspuns că dă voie să se facă drumul de fier, dar nu administrat și păzit de italieni, iar despre celelalte condiții nu poate sta de vorbă. Presa italiană amenință că în Septembrie se ncepe războiul. În China sunt iarăși lupte cu japonezii.

În Jugostavia a venit la putere un guvern de coaliție, cu miniștri din toate provinciile. Ziarele maghiare spun că noul prim-ministru, Stoiadinovici, e germanofil.

Rușinea dela Kulturvereinul din Ungaria

- Mostră de tratament minoritar -

(Continuare din pagina 1-a)

darizeze cu justiția maghiară în contra secretarului său, în contra lui Basch.

Sedința aceasta de pomină s'a ținut la 14 Iunie, și e relatată educativ în toată presa budapestană din 15 Iunie. (În cea unguerească dela noi nu s'a vorbit despre ea nimic, fiindcă aici nu trebuie să se știe despre asemenea binefaceri ale tratamentului minoritar din raiul maghiar).

Președintele Gratz a stors la început comitetului votarea cu unanimitate (minus un vot) a unei moțiuni în care se vorbește de solidaritatea germanilor din Ungaria cu ungurii, de patriotismul lor, și apoi se declară că Asociația culturală nemțească condamnă pe oricine ar căuta să strice sub masca naționalismului nemțesc legăturile dintre minoritarii șvabi și dintre majoritarii unguri.

După ce a stors comitetului această moțiune, președintele Gratz a făcut un pas mai departe, și a cerut concedierea din demnitatea de secretar a d-rului Basch, până când se va aranja definitiv chestia crimei sale de lăse-națiune (care e încă pendinte, deoarece „criminalul“ a făcut recurs la Casație).

„Propunerea această — spune „Pesti Hirlap“ din 15 Iunie — a prilejuit o discuție aprinsă. Unii, ca profesorul universitar dr. Richard Huss, Francisc Faulstich și alții, au declarat că socot primirea propunerii ca un vot de blam și la adresa lor, căruia i-ar trage și ei consecințele. Deoarece d-rul Basch a refuzat să asculte cererea președintelui de a se retrage de bunăvoie până i se va tranșa chestia, Gratz a declarat că și retrage propunerea, și totodată în baza drepturilor sale de președinte, cari îi impun să apere în orice împrejurare interesele ce privesc Asociația, enunță pe propria sa răspundere concedierea d-rului Basch până când se va termina acțiunea ce e în curs în contra lui. Agendele lui Basch le preia provizoriu directorul executiv al Asociației, **deputatul Pintér László**. Comitetul a proclamat cu unanimitate, că fără știrea președintelui funcționarii și angajații Asociației nu vor mai participa în viitor la nicio acțiune de natură politică“.

O scrisoare a unui profesor universitar

În urma celor întâmplate și-a celor apărute în ziare, profesorul universitar dr. Richard Huss, amintit mai sus (dela Universita-

tea din Dobrișin) a trimis lui „Magyarság“ o scrisoare (apărută în n-rul dela 19 Iunie) în care se spune:

Că nemții din Ungaria au misiunea istorică să fie o punte de legătură între Germania și Ungaria;

Că misiunea aceasta nu și-o pot împlini decât ca germani, bucurându-se de drepturile populare și culturale ce li se cuvin;

Că „orice astfel de acțiune (cum o consider și silnica maghiarizare a numelor) care provoacă repulsie prin lucruri mărunte, nu poate fi decât spre dauna ambelor popoare, fără să aducă vr'un folos real oarecare“;

Că n'a aprobat propunerea ca să se concedieze d-rul Basch din cauza procesului ce-l are pe chestia maghiarizării de nume, fiindcă votarea ei înseamnă să se prejudicieze un proces care e în curs la justiție; și n'a aprobat-o **pentru că n chestiunea aceasta a maghiarizării de nume dânsul e ntru toate de părerea lui Basch.**

A doua zi, la 20 Iunie, a apărut în „Magyarság“ un răspuns la scrisoarea lui Huss: al președintelui Gustav Gratz. Acesta răspunde: că se făcea în ultima vreme în numele Asociației culturale germane propagandă națională pe baza comunității germanilor din Ungaria cu cei din Germania (ungurii nu vorbesc tot așa despre comunitatea națională a ungurilor dela noi și-a celor din Ungaria?); că desărcinarea lui Basch nu înseamnă o prejudiciere a procesului ce-l are, ci numai o satisfacție dată opiniei publice maghiare, și că a fost necesară această desărcinare din pricină că autoritățile nu mai încuviințează șezătorile și adunările cerute de Basch în numele Asociației culturale nemțești.

Sic!!!

Cu cine a lost înlocuit d-rul Basch

În loc de orice comentariu la rușinea această întâmplată la Kulturvereinul din Ungaria (devenit astăzi Verei-nul renegeților) să reamintim ceea ce am arătat în articolul „Detecul de hârtie dela Trianon“ din fruntea numărului nostru dela 10 Martie.

Deputatul guvernamental Pintér László (aceiași cu care a fost înlocuit la Kulturvereinul nemțesc d-rul Basch), a ținut astăzi iarnă adunări populare în satele nemțești de pe granița Burgenlandului, și a spus următoarele (cităm după semi-oficiosul guvernului „Budapesti Hirlap“ din 21 Febr.):

„La tratatul de pace nu se poate face referire în privința protecției minoritare, între altele și pentru că tratatul pe pace e și în fața cetățenilor maghiari cu lim-

bă germană o simplă zdreanță de hârtie, care ni-a lost impusă cu forța. Nemții din Ungaria trebuie să aibă grijă ca să nu se rupă sulte-teste de unguri și să nu se lase deslăcuți DIN CORPUL NAȚIUNII MAGHIARE. Dacă s'ar aila vre-un visător zănatice care să năzuiască spre așa ceva, germanii din Ungaria trebuie să-l asvârle din sânul lor. Iar statul trebuie să procedeze cu cea mai mare energie față de o astfel de concepție“ (adecă față de năzuințele de a nu lăsa pe germani să facă parte — prin maghiarizare — din corpul națiunii maghiare)!

Acesta-i omul — cu adevărat simbolic — cu care s'a înlocuit în chip dictatorial secretarul Asociației culturale germane, fiindcă s'a făcut vinovat de crimă de lăse-națiune îndrumându-și conaționalii să nu-și maghiarizeze numele!

De-acum nainte Kulturvereinul nemților din Ungaria nu va mai face decât singura politică ce se cuprinde în vorbirea citată adineauri a renegețului Pintér László.

Și tot nu vede Germania lui Hitler ce prietenă i-l Ungaria aceasta cu care a nceput să-și strângă din nou în lunile din urmă legăturile?

Scandalul dela congresele corurilor din Ungaria

— Un turneu revizionist în Germania nota la hotel și la restaurant neplă-

Asociația corurilor din Ungaria a făcut astăzi iarnă un turneu în Germania. Am relatat la timpul său despre turneul acesta, arătând după ziarele budapestane că la concertele dela München și din alte părți s'ar fi făcut demonstrații revizioniste în contra tratatului de pace dela Trianon.

Turneul din Germania a venit acum în discuția congresului general al corurilor din Ungaria.

Congresul s'a ținut azi săptămâna la Budapesta, și a decurs într'o atmosferă încărcată, sfârșindu-se din pricina potlogărilor deputatului președinte Frühwirt și ale altora dela

conducere, cu ieșirea din viața a 50 de coruri.

După cum destăinuie în ziarul dela 25 Iunie ziarul budapestan „Ujság“, președintele unei societăți corale din Budapesta, Eugen Dunay, a vinuit la congres pe corul turneului din Germania Frühwirt, că a pus banii zunar în legătură cu turneul și a arătat că echipa corului fost în turneu în Germania s'a dat la München în scopul neplătindu-și hotelul, restaurantul, încât autoritățile nemțești au trebuit să plătească dânsa cheltuielile

Ci-că n'au voit războiul...

Guvernul de-acum patru ani al contelui Iuliu Károlyi, silit de urmările ce erau să le aibă asupra finanțelor maghiare crăhurile bancare din Germania, a adus o lege prin care se dedeau guvernului puteri discreționare în materie financiară și economică.

Legea a fost adusă pe timp de un an. Și deși stările excepționale au încetat, legea e învârtită an de an. La începutul lunii acesteia, precum am mai arătat, a fost învârtită din nou, deși au protestat în contra ei înseși ziare din slujba guvernului ca „Pesti Hirlap“.

Despre chestia asta s'a vorbit aproape-o săptămână n parlamentul ungueresc. La 15 Iunie a

vorbit ministrul de justiție și a spus că în legislația maghiară există destule prevederi de imputerniciri discreționare guvernului. De-o pildă: pe vremea lui Károlyi, guvernul a fost învârtit de guvernul din 1912, ca să aducă legea de concediere a funcțiilor **teritoriale la starea de război**. (Cf. „Pesti Hirlap“ din 16. VI).

E bine să ne însemnăm mintirea aceasta a ministrului Lazar. Pentru că Ungaria se tot mereu de vina de a fi învârtit războiul mondial. Or, această dela 1912 ce altceva decât o pregătire a războiului făcută într'o vreme când Ungaria nu era amenințată din partea?

Pregătirile militare ale Ungariei

N'a putut să scape atenției nimănui dintre cetății noștri ciudata întâmplare că în ziua de 18 Iunie, când se semna la Londra învoiala anglo-germană privitoare la reînarmările navale ale Germaniei, și când în Germania se făceau întâiele recrutări generale dela război incoace, generalul Gömbös a depus în parlamentul ungueresc un proiect de lege zis al apărării anti-aeriene, prin care se obligă toată lumea de ambele sexe trecută de 14 ani, să ia parte la instrucțiile militare ale „apărării“ anti-aeriene, și se dă putere guvernului să pună după bunul plac impozite pe cetățeni și întreprinderi, cu titlu de contribuție la apărarea anti-aeriană.

Să remarcăm că înainte încă de-a depune generalul Gömbös proiectul acesta de lege, presa dela Budapesta a introdus în coloanele sale rubrici militare săptămânale: concursuri cu ghicitori despre

probleme strategice din războiul mondial, articole informative despre aviația militară, etc. etc. Deasemenea se cuvine remarcat că odată cu propaganda această s'a întesit și propaganda practică: prin mitinguri aviatice, prin intensificarea întrunirilor camaraderesții ale foștilor combatanți, etc. etc.

Așa bunăoară azi săptămâna a fost un miting aviatice la Solnoc, o întâlnire militară la Seghedin, o adunare a organizațiilor foștilor combatanți la Hódmezővásárhely, o comemorare militară la Academia Ludovica, iar organizația irendentistă a canibalului Urmánczy și-a dat contribuția la ațafarea spiritelor cu inaugurarea a trei așa-zise steaguri cu moaște ale patriei în trei comune.

Vom adăuga la cele de mai sus, că la discuția din zilele trecute a bugetului ministerului cultelor (în care sunt încadrați leventiștii și celelalte

formațiuni militare ale țării) deputatul Kelemen, conducătorul „sportului“ militar al tineretului, a spus că se pune cercetășia comadă militară.

Ministrul de interne, a arătat în sedința din 6 VI. a Camerei deputatului său, că „contingentul jandarmereii e prea mic de necesitățile serviciului și că s'au luat măsuri să se reducă împovărarea ofițerilor și-a trupeii“. „Pesti Hirlap“ din 7 VI. a spus: „Cu alte cuvinte: S'ar rit jandarmeria pe linia.“

Rugăm pe onorabilele restanțieri să nu uită să a-și face datoria față de „Gazeta Antirevizionistă“, achiziționându-și modestul abonament.

Maghiarizările de nume

Alte destăinuri prețioase ale faimosului maghiarizator Lengyel Zoltan

tre opt milioane
trei sferturi de
țării Ungariei
ci milioane au
ne străine sau
»urite«!

morul destăinurilor ce le re-
cem în rândurile de față,
Lengyel Zoltán, e bine cunoscut
rilor noștri. E unul dintre
ai îndrăciți profesioniști —
paraziți — ai maghiari-
r de nume, vestit pentru că
ă face parale până și din
maghiarizarea numelor de cai, de
de pisici și de alte dobi-
profesionistul acesta al maghia-
r de nume a publicat în
dela 2 Iunie crt. al ziarului
pestan „Magyarság” un ar-
din cale afară de intere-
intitulat „Kiss, Kovács,
Tóth, Szabo... Dintre 9
one de unguri, un milion

au 17 nume”. Și l-a scris, pre-
cum ni-o spune, îndemnat de un
articol apărut în suplimentul dela
19 Mai crt. al lui „Magyarság”,
în care se arătasera o seamă de
ciudățenii în legătură cu maghia-
rizarile: între altele că s'a găsit
unul, în epoca romantică a ma-
ghiarizării de nume din secolul
trecut, să-și ia numele de „Tolp-
ramagyarally” — după titlul unei
poezii patriotice dela 1848 a lui
Petőffy („In picioare, maghiare!”),
ceea ce ar veni pe românește
cam așa: „In picioare ma-
ghiarescu”. Articolul lui Lengyel
ne va destăinui deci nostimade
în legătură cu maghiarizările. E
tocmai ceea ce i-am fi cerut!

Gine și-au maghia-
rizat numele în anii
din urmă

Reținem în continuare
următoarele din articolul lui
Lengyel:

*„Înainte de revoluție
(1918) și-a luat cu ghio-
tura nume ungurești
populația capitalei, iar
în ultimii doi ani (adecă
de când s'a dat po-
runca ministerială No.
40.200/1933, — n. tr.)
în special slujbașii pub-
lici (soldații, jandarmii,
funcționarii dela postă,
funcționarii dela căile
ferate).”*

(In de chip silnic s'au fă-
cute aceste maghiarizări

— cu amenințări de dare
afară din slujbă, etc. — s'a
văzut de-ajans din amănun-
tele ce le-am dat în n-ral al
2-lea din anul trecut al
„Gazetei Antirevizioniste“.)

D. Lengyel continuă:
„Muncitorimea industrială și
clasa țărănească se mențin cu
totului la distanță de această
acțiune”. Autorul găsește explica-
ția că schimbările de nume sunt
și astăzi prea scumpe pentru cla-
sele nevoiașe (explicație neadevă-
rată; deoarece 30 de lei sau 60
de lei, la cât s'a redus acum doi
ani cheltuiala maghiarizării de
nume, nu înseamnă cine știe
ce în comparație cu celelalte
jermăneli iredentiste la cari e
supusă populația satelor din
Ungaria).

dincolo fără să aibă drep
să s'amestece nimeni.

Or fi crezând-o aceasta
la Budapesta. Dar nu vor
fi lăsați la nesfârșit să s'a-
măgească cu asemenea în-
chipuire. Dacă asiaticismul
acesta care privește esențial
tratatul minoritar are să
continue, statele succesoare
vor trebui să recurgă la sin-
gurele represalii eficace: să
schimbe și ele numele cetă-
țenilor lor cu nume ungu-
rești.

Noi ne-am mai ridicat în
coloanele acestea în contra
neromânilor cari își iau nume
valahe. Dacă însă asiatis-
mul care se chiamă maghia-
rizarile de nume din Un-
garia va continua, vom cere
să se dea fiecărui ungar
dela noi nume românești —
românești cari să arate însă
învădat că nu-s de ba-
ștină. Putem și noi să in-
troducem în onomastica noa-
stră — exclusiv pentru bo-
tezări de unguri — nume
ca acelea sau asemănătoare
cu acelea ce figurează în
cărțile parazitului Lengyel:
Vacă, Bou, Tuslamescu, Pa-
pricașescu, In picioare ma-
ghiarescu, etc.

Cinci milioane de inși, dintre 8 milioane și trei sferturi, cu nume neunguresc

Lengyel Zoltán ne destăi-
nă după această introducere, că
dela 1933, când s'a pornit
maghiarizarea numelor mai siste-
pe ca oricând până atunci
cu ucizuri, cu porunci
regulă), se maghiarizaseră
puține nume: în total vreo
de mii, dintre care mare
jidovești.

ține de tot! Dacă la baza
ului ministerial 40,200/1933
stă următoarele socoteli ale
Kovács Alajos, directorul Ofi-
național de statistică, și
Societății generale de ma-
ghiarizări de nume (cităm după
Lengyel):
„Vrem din populația nu-
mai de 9 milioane a Un-
lei ciuntite 900 de mii de
țeni, cari la ultimul re-
cământ (1930, — n. tr.)
declarat încă (sic!!!)
limbă maternă nema-
ră. La 1933, bazându-ne
literile probe, mai aveam
de 2.000,000 de cetățeni
limbă maternă maghiară
cu nume neungurești.
acești 3.100,000 se mai
agă cei cu nume stri-
 („ronfolt”), cu nume de
ocură și cu nume co-
ne, precum și cei al că-
nume de botez e străin,
că în total avem cinci
oane de unguri (sic!),
cărora nume trebuie schim-
corectat, pentru că să
em spune că fiecare lo-
r ungar are bun nume
uresc de familie și de
ez, cari să-i consume
ândouă. Dacă dintre ace-
scădem categoria de
0.000 a celor cu limbă
ternă străină, precum și
cele 100 de mii de su-
e cu cari au scăzut prin
ăderea din cei doi ani
urmă cei cu nume străine,
atunci tot ne mai rămân
că patru milioane de inși,
cărora trebuie să le dăm
nume nouă”.

pe baza cărora s'a socotit
necesară aducerea poruncii
ministeriale dela 1933, prin
care s'a ordonat maghiari-
zarea numelor la toți aceia
asupra cărora se poate face
vreo constrângere! Constată-
rile acestea oficiale stabi-
lesc că și-așa „ciuntită” cum
este după tratatul de pace,
Ungaria tot n'are încă o
populație maghiară majori-
tară. Fără să mai socotim
pe cei ca Gömbös, ca Horthy,
etc., cari și-au maghiarizat
numele (regentul Horhy, de
neam slovac, nu știe nici
astăzi bine ungurește!),
jumătate dintre popula-
ția Ungariei așa-zise
ciuntite e neungurească.
Că dintre jumătatea „ungu-
rească” restantă o bună
parte sunt unguri numai
pentru moment (bunăoară,
până când va ajunge Pano-
nia la nemți) este de sine
înțeles.

„Carte ungurească
de nume”

D. Lengyel Zoltán ne destăinue
în continuare că d-sa a făcut un
„Magyar Névkönyv”, o „Carte
Ungurească de nume”, care la
1933 — adecă odată cu ordinul
ministerial prin care s'a poruncit
maghiarizarea, numelor — a de-
venit oficială și s'a vândut a-
proape complet. Înțelegeți!
Nu-i de loc gheșeftărie la
mijloc!

În cartea aceasta cei condam-
nați să-și schimbe numele găsec
vreo 40 de mii de nume „in-
exceptionabil ungurești”, din ono-
mastica veche ungurească, din
lexicul unguresc neaoș (nume de
arme, de lucruri, etc.), și mai
ales nume derivate din
toponimia „finuturilor
ocupate”, „așa că să reaprin-
dem prin numele nouă ale gene-
rației întinerite câte o mică amin-
tă, care și până când vor cădea
artificialele granițe să ne aducă
aminte de teritoriile furate și de
poporul lor”.

Un milion de unguri cu 16 nume

„Magyarság” a arătat la 19
Mai crt. — spune mai departe d.
Lengyel — că la Budapesta sunt
aproximativ 5000 de inși cu nu-
mele Kis, Nagy și Szabó.

„Și încă — adaugă d. Len-
gyel — numele acestea nu s din
capitală. Sunt nume de provinciali
imigrați. Ce poate fi deci la țară?
Dintre cel 9 milioane de
unguri (sic!) un milion de
inși au 16 nume (Kis, Nagy,
Tóth, Szabó, Kovács, Katona,
Révész, Barna, Herceg, etc)”.

*Sărăcia aceasta de
nume unică, pe glob, e
cât se poate de caracte-
ristică. Noi să reținem
că dintre cele 16 nume
d. Lengyel a dat 9
exemple, iar dintre ace-
stea 9 două sunt nume
cari arată o origine ne-
ungurească: Herczeg
(din Herczog, sau poate
Hertegul din onomastica
românească) și Tóth
(-Slovac). La jumătatea
neungurească arătată
mai sus a populației
Ungariei de astăzi, să
se adauge deci partea
ce revine nemaghiarilor
din milionul acesta de
inși cari au numai 16
nume.*

Numele cosmopolite
ale capitalei

D. Lengyel arată apoi că în
Budapesta tot al zecelea om
are nume neunguresc, și
spune că lucrului acestuia „scan-
dalos” trebuie să i se pună că-
păt, deoarece-i remarcă toți străinii.
În primul rând trebuie maghiari-
zate toate firmele!

Bieții, cai, câni, etc.!

Sfârșitul articolului lui Lengyel
e închinat vietăților.

Ne spune că a adunat 400 de
nume ungurești de câni, 800 de
nume ungurești de vaci și 4000
de nume ungurești de cai, cari
ar trebui adoptate îndeobște și
pe cari regretă că nu le poate
încă publica (iarși gheșeft! Să
nădăjduim însă că guvernul va veni

cu o întregire la faimosul ordin
ministerial no. 40.200, poruncind
și maghiarizarea numelor de cai,
de câni, de păduchi, de pureci,
etc., ca să se poată vinde oficial
și această carte a parazitului nu-
melor maghiare).

„Acesta-i singurul
domeniu unde fără
să se poată cineva
amesteca...”

Monumentalul articol al do-
minului parazit al maghiarizărilor
de nume se încheie astfel:

„Am pierdut trei sferturi aie
țării. La împărțeală au exploatat
în contra noastră până și numele
depe crucile din morminți. Ce
mai așteptăm? E cel mai dintâi
interes național să devenim și ca
nume unguri. Acesta-i singu-
rul domeniu unde fără să
se poată cineva amesteca
putem recuceri mult din ceea ce
am pierdut. Am pierdut la Tri-
anon 10 milioane de nume
maghiare, de denumiri ma-
ghiare. Trebuie să facem totul, ca
să recăștigăm în patria restrânsă
ceea ce se poate”.

*Parazitul aiurează.
Vorbeste de 10 milioane
de nume maghiare pier-
dute prin tratatul de
pace, decretându-i adecă
unguri pe toți locuitorii
finuturilor deslipite de
Ungaria!*

*Înțelegem necazul ce
ne vorbește prin aiureala
aceasta. Parazitul ma-
ghiarizărilor de nume
nu mai trebuia să facă
gheșeft din maghiari-
zarea purecilor și-a pă-
duchilor, dacă în loc să
facă „Cărți de nume un-
gurești” numai pentru 5
milioane de inși, ca acu-
ma. putea să-și vândă
cărțile prin autorități la
15 milioane de inși!*

Încă un cuvânt, de în-
cheiere.

Parazitul maghiarizărilor
de nume afirmă că acesta-i
singurul domeniu (maghia-
rizarile de nume) unde Un-
garia poate opera așa și pe

Ce au băile dela Lipova cu partidul maghiar?

Partidul maghiar voiește să
facă la Lipova o „Casă maghiară”.
La Lipova unde câți unguri sunt
(și-s extrem de pușini), unul nu-i
de origine ungurească!

Pentru că să-și facă plănuita
„Casă maghiară”, partidul ungu-
rilor antivalahi are nevoie de
fonduri. Și s'a gândit să și le
câștige prin niște serbări cari vor
avea loc la 7 Iulie „pe tot teri-
torul Băilor Lipovei”, precum
anunță „Temesvári Hirlap” dela
23 Iunie. Vor avea loc în prezența
trimișilor partidul maghiar din
Timișoara, din Arad și din alte
părți reprezentajii de teatru ungu-
resc sub cerul liber, concursuri
corale ungurești, etc. Repetăm
„pe tot teritoriul băilor”!

Dar ce sunt în definitiv băile
Lipovei? — Moșia partidului
maghiar? Ni se pare că li s'a
scos vestea că-s băi românești.
Sau așa cel puțin își fac reclamă
prin ziare!

5000 de sinucideri pe an...

Din „Pesti Hirlap” dela 16 VI
crt:

Deputatul Mozes a arătat în
ședința dela 15 Iunie a parla-
mentului că se sinucid în Un-
garia pe an din pricina foamei
5000 de inși. Mizeria — a spus
deputatul opoziționist — apasă
în special țărâtimea.

Din „Magyarság” din aceeași zi:
La Budapesta au fost într'o
singură noapte 28 de sinucideri.
Adecă rai în lege!

Să ținem bine minte con-
ținutul acestora oficiale,

Din simbolistica iredentistă a lui Gömbös

O precizare în chestia restaurării monarhiei. Hortiștilor nu le trebuie un rege ca Matei Corvinul, ci unul din os arpadian. Și nu le trebuie dualism cu Austria

Am arătat în numărul nostru trecut că habsburgiștii au început să devină de astă toamnă primejdioși pentru regentul Horthy, că tot de-a funci Gömbös a dat mâna cu ruda hortistă Eckhardt în contra lui Bethlen care se dăduse cu habsburgiștii, și că s'au început tot de-a funci săpături arheologice la Strigoni, cărora abia acum li s'a putut ști tâlcul, în urma unei descoperiri care a venit la janc să servească politica monarhistă a lui Gömbös și-a taberei hortiste.

Hortiștii voiesc să păstreze puterea în mâna lui Horthy cât s'o putea mai mult. Regentul a dat doar deplină dovadă că ține morțiș la domnia la care a ajuns, nepregetând să trimită oști în contra regelui Carol al IV-lea.

Și fiindcă lucrul acesta nu se poate da pe față, îmbată lumea cu apă rece că le trebuie rege ales de țară.

Când îl salvează pe un prim-ministru arheologia

Pân'acuma oficialitatea hortistă n'a trebuit să se pronunțe cu privire la candidații săi la tron, fiindcă primejdia habsburgică nu se punea decât teoretic. De astă toamnă însă s'a putut simți că vine vremea precizărilor. Și s'au pornit de zor săpăturile arheologice dela Strigoni, cari au dus la o descoperire tocmai acum, când Gömbös era de săptămâni de zile strâns cu ușa 'n parlament să se declare în chestia lui Oto de Habsburg.

Descoperirea dela Strigoni, precum am mai spus, e un palat regal din epoca renașterii, făcut peste un castru roman. Făcută repede descoperirea, a fost decretată totată de repede palat regal din epoca arpadienilor, adică și mai precis: din epoca lui Bela al III-lea, pentru că Gömbös avea de făcut aluzii în parlament că lui îi trebuie rege din os arpadian (aluzie la arhiducele Albrecht, care ar fi din asemenea os și-i totodată și Habsburg, și căruia i s-a și găsit un nume de rege: Bela al V-lea).

Precizările lui Gömbös din parlament

Indată ce i s'a raportat că s'a făcut descoperirea căutată, Gömbös a dat fugă la Strigoni cu ministrul de culte Homan, care e totodată și supremul istoric oficial al Ungariei de astăzi, și apoi s'a 'ntors în Camera deputaților, ca răspunzând la o interpelare habsburgică să facă la 13

Iunie următoarele declarații, repetate la 21 Iunie în Senat:

„Eu n'am un candidat al meu la tron. Eu recunosc că ideea ce-o reprezintă domnul deputat (a regalității), este o mare forță, dar nu atât de mare precum binevoii a o crede, deoarece chestiunea aceasta o hotărăsc factori efectivi și cu putere istorică.

„Zilele trecute — și **aceasta-i esența celor ce le spun acum** — am fost cu domnul deputat (interpelator) Tury la Strigoni, și n'a putut să scape atenției domnului deputat adorația cu care am privit pereții în ruină ai palatului regilor din dinastia arpadiană. Ideea deci: ideea regalității naționale, e înrădăcinată în mine, trăiește adânc în sufletul meu.

Doresc un rege național, un rege național care să servească cauza maghiară, și care să știe și să simtă că întâia datorie i-i să servească interesele maghiare. Dacă ne-am întâlni cu o astfel de concepție (la legitimiștii habsburgiști, — n. tr.), eu aș fi cel mai fericit. Iar când am cefit pe pereții rămași întregi ai ruinelor dela Strigoni că „**nu poate fi drept decât cine e născut din Emeșe**“, am rămas iluminat văzând cât de departe merge tradiția aceasta, tradiția dinastiei naționale. Veacurile n'au putut-o distruge, și fiecare ungar plânge și astăzi după spiritul Arpadienilor. Mare a fost această dinastie, care privea atunci depe zidurile cetății dela Strigoni conturele spinării Carpaților, iar puterea sa se întindea departe. **Aceasta-i regalitatea ce-o doresc eu; o regalitate ungurească, care să nu conducă decât exclusiv rasa aceasta (a ungarilor, fără austriecii — n. tr.),** ducând-o potrivit chemării noastre istorice din deșertul prezentului la nădejdele viitorului. Recunosc — și aceasta-i esența — că ceea ce am spus acum, este mai de grabă o eufundare în vremurile trecute decât o viziune retrospectivă a lipsei de astăzi a măririi maghiare; o plâng însă și eu rechemând-o, ca ministru președinte, deoarece și eu sunt om și sunt ungar, vremea aceea când regele maghiar era puternic și tare dimpreună cu națiunea sa. Și dacă e să caut un ideal, ochii mei se 'ndreaptă spre marea dinastie maghiară, și eu, ca ministru președinte, mărirează aceasta trebuie s'o caut și în viitor înainte de toate“.

Născuții maicii Emeșe

Din cuvântarea aceasta melodramatică deputații au reținut ceea ce era esențial. **Chestia** cu inscripția dela Strigoni.

Că, adică, „nu poate fi drept decât cine e născut din Emeșe“ — care este maica legendară a națiunii maghiare și-a dinastiei Arpazilor. Lui Gömbös — adică hortiștilor — nu-i trebuie decât rege din această maică legendară a ungarilor. Nu-i trebuie dualism cu Austria. Asta e esența, precum a subliniat-o în mai multe rânduri Gömbös.

Susprinși de-o precizare atât de drastică, legitimiștii habsburgiști au lăsat pe socialiști să-i răspundă lui Gömbös dâșii. Dâșii cari nefiind regaliști și nefiind nici prea maghiari de rasă (sunt adică cam tăiași împrejur), nu puteau răspunde decât cu zeflemiseli. A fost deci o discuție în felul acesta:

Un socialist: „Eu nu m'am născut din Emeșe!“

Un guvernamental: „Nu-ți bate joc! Astea-s lucruri sfinte!“

Ioan Makkay (**băiatul episcopului protestant al Clujului**): „In sfârșit recunoașteți că nu v'ați născut din Emeșe“.

Fabian: „Apoi dumneata din Emeșe te-ai născut? Să strige prezent cine s'a născut din Emeșe!“

O insultă la adresa lui Matei Corvinul

De ce stăruim asupra chestiei acesteia?

Fiindcă inscripția cetită de Gömbös pe ruinele palatului „arpadian“ dela Strigoni ne interesează și pe noi, pe români, foarte de aproape.

Dupăce socialiștii și-au bătut joc de maica Emeșe în chipul arătat, a venit la tribuna parlamentului, ca ministru de instrucție și ca istoric, d. Homan, și a lămurit ce trebuie știut despre inscripția aceasta, **A scris-o în vremea lui Matei Corvinul un admirator al dinastiei apuse a Arpadienilor!**

Acuma înțelegeți!

E vorba de-o inscripție anti-românească!

Precum e indeobște știut, Huniadeștii li-au fost foarte buni ungarilor ca să-i apere de turci și apoi să se laude cu ei în zilele noastre, că ei, ungarilor, cu Huniadeștii lor, au apărut cultura apusului de primejdiile barbare. De înghițit nu i-au înghițit însă niciodată. **Fiindcă erau de neam românesc. Fiindcă nu erau din maica Emeșe!** Pe unul dintre copiii lui Huniade l-au omorât. Pe Matei l-au primit domnitor numai fiindcă moș-său Szilágyi impresurase cu oști dieta electivă. Iar apoi, dupăce Matei s'a purtat așa cum s'a purtat, luând partea iobagilor în contra domnilor, **au adus după moartea lui o lege că niciodată nu se va mai tolera pe tronul unguresc un rege de viață nemaghiară.** Și ca adaos, cineva dintre extrem de puținii nemeși ungarilor cari șliau să scrie, a mazăgălit pe perețele cetății dela Strigoni vorbele insultătoare cari l-au făcut acum pe Gömbös să vizeze restaurarea dinastiei arpadiene: „Nu poate fi drept decât cine-i născut din Emeșe“. Ceea ce pe românește înseamnă: Că

SPELUNCILE AȘA-ZISE „GAZETARI“

Am arătat într'unul dintre numerele noastre trecute că adunarea generală a Sindicatului Presei Române din Ardeal și Bănat a luat o atitudine energică în contra cluburilor așa-zise gazetărești cari au împânzit prin iscusința ziariștilor maghiari revizionști și prin complicitatea unor gazetari sau așa-zisi gazetari români orașele ardeleni. Adunarea Sindicatului presei românești din Ardeal a constatat prin rezoluția sa că speluncile acestea nu-s altceva decât o jăcmăneală în regulă menită să creieze noi subsidii pentru lupta 'n contra României unora cari s'au dovedit profesioniștii instigației antivalahe, și a îndrumat deci comitetul Sindicatului să dea un comunicat anunțând că Sindicatul Presei Românești din Ardeal n'are nimic cu cluburile acestea, și **CĂ-ȘI OPREȘTE CATEGORIC MEMBRII SĂ FACĂ PARTE DIN ELE.**

Precum am mai spus în comentariile ce le făceam acestei binevenite hotărâri, hotărârea Sindicatului Presei Române din Ardeal trebuie știută și de arădani — și 'n primul rând de autoritățile de aici — pentru că niște gazetari maghiari se luptă din greu să inzețreze și Aradul cu o asemenea speluncă de jaf, și pentru că se caută și aici inducerea lumii în eroare prin pescuire de unelte din presa românească. **TREBUE SĂ SE ȘTIE CĂ GAZETARI ROMÂNI N'AU NIMIC CU ACEASTĂ URITĂ AFACERE!**

Confratele „Națiunea Română“ dela Cluj a publicat în n-rul dela 23 Iunie următoarele rânduri drastice despre speluncile așa-zise gazetărești dela Cluj:

„Banda de șnapani dosită în spatele unora din cluburile locale, cu nume de încredere, este de-o îndrăzneală uimitoare. Spiritul invenționist al acestor jecmănituri depășește cea mai fecundă imaginație. Aceia ce la Budapesta, Windisgraetz a urmărit, falsificând francul francez, reeditează în capitala Ardealului românesc o mână de ziariști ungaruri. Fabrica prințului falsificator, care alimenta campaniile iredentiste ungurești, s'a transformat la noi, în ruletă, chemin de fer, stos (toti), etc.

Lucrul e acelaș. Să falsifici banul sau să-l storci printr'o măestră înș-lătorie, nu-i deosebire decât în procedura de a ajunge în posesiunea gologanilor. Și aici meșterii trișori s'au dovedit foarte iscușiți.

Ziariștii Olajos Domokos, Szász Endre, Gara Ernő, **cunoscuți autorităților și nouă tu-**

nu-i adevărat că Matia Corvinul a fost „drept“, fiindcă drept nu poate fi decât cine-i născut din maica care a adus pe lume pe cei mai zbiri dintre zbirii lumii: pe arpadieni și pe nemeșii ungaruri. Asta-i povestea. Cam lungă dar instructivă în toate privințele.

turor prin campanie presă iredentistă dus în contra statului nostru, întovărășiți cu ca Seress, Herskovits, Schmilovits, Szemu, și nume tot atât de strălucite înghetbat o tarabă, și că lama la palmă, adunându-se trebuincioase pentru dărâmării unității naționale, campanie care se știe a început pe Dunării.

De unde înainte acești reprezentanți ungarilor cari se dețta o duceau graț tot, mârâiau anemi lipsiți de mijloace s'fidează bunul simțului muncitoare tr'un lux și o scandaloașă. Azi plimbă nestânjen Budapesta ori de comandanții reviziei mului au a le impune instrucțiuni; la Bucd. Gara Ernő nu pleca fără 60 de buzunar, pentru spune că șeful tarabmarilor cheltueli. În grandomania ce arborează oamenii se ține cu sumedacă tripourile le furniză ușurință, au și ei drept risipească fără milă.

Numai cât pe noi ne sează ce se ascunde în excursiilor în metropola și nu putem tolera ca o jefuiți dela studenții și narii români să ni se de Trubadurii revizionului sunt liberi să-și de cap dincolo de între hofarele țării stre însă nu pot fi să întreprindă distrugătoare a ozației noastre naționale.

Făcând aceste destăim în Cluj nu sunt necunoscinții publice, suntem tăiați a aștepta că Siguranterală va verifica actele tănenie, mijloacele de trăcupațiunile tuturor aceluș'au pripășit în speluncă jului și va proceda ziat la împrăștierea banducrul este reclamat de Statului Român, iar noi stăruitor“.

În ziarele din săptămână trecută s'a publicat o uluitoare:

Că ziariștii englezi să viziteze România, primiți de autoritățile șorene la tripoul gazdă ungaruri.

S'ar putea ca până apar aceste rânduri, țenia să se fi 'ntâmplat bul de jaf ce se începe se facă sub conducerea Zima și-a lui Major gazeta revizionistă „Hirlap“.

De ce, în definitiv, primim și pe viitor la Cercul Românesc, nu ni-i primim la Zima—Major et com

Um și-a făcut alegerile parlamentare generalul Gömbös

Arătări din parlament —

La discuția dela 6 Iunie cri- bugetului ministerului de ne au fost în Camera ma- ară a deputaților desbateri anse ce se cuvin remar- e, despre sistemele cu cari e făcut alegerile parlemen- e din primăvara aceasta emul generalului Gömbös. eședintele partidului așa- lor agrarieni, Tiberiu Eck- dt, a arătat următoarele: e guvernul a făcut presiuni pra alegătorilor opozițio- i prin licitații fiscale, cari erau fixate de percepții ci prefecții de județe.

Tărani au fost bătuți jandarmi ca niciodată această țară.

a mers pân'acolo, că s'a estecat direct în campania ctorală armata. Colonelul na a dat ordin soldaților scrie acasă părinților și lor ca să voteze cu gu- nul. (Eckhardt a pus două isori de-acestea pe biroul merei.)

Am văzut personal — a spus oi Eckhardt — cum se plim- u soldații cu autocamioa- e prin circumscripția So- ksár cu afișe guvernamen- e.

Există un minim de exi- nță morală peste care nu se dește trece, și acesta este că o se poate îngădui măcar s'atualizarea fizică a ne- rocitului acestuia de popor riguresc, ros de mizerii și fi o amulțime de necazuri e soluție". (Cf. „Magyarság” o 7. VI.)

Justiția din județul Dobrișinu- — a spus mai departe Eck- dt — a falsificat procese e bale. Când i s'a demască sul, s'a ținut o nouă ședință, e s'a falsificat din nou.

Horvath Zoltan intrerupe: **Asta e Asia!**

Eckhardt a atras apoi aten- e că dacă se continuă bruta- iile, se ajunge la revoluție. **Ceea ce s'a întâmplat n alegeri) este conti- narea unui vechi sistem eșit, dar sistemul ace- a n'a apăsă niciodată acuma națiunea".** (Cf. ești Hirlap", 7. VI.)

Deputatul Bela Kun a cerut ministrului de interne să pună păt teroarei electorale a jan- rmilor, care continuă și pă alegeri. (Cf. „Magyarság” VI.)

Baronul Berg Mikša a ară- e că familiile cari cresc copii ași pe plată dela aziluri, au est silite să voteze cu gu- ernul, sub amenințarea că li e suprimă această modestă ursa de câștig. A spus apoi e s'au făcut presiuni electo- ale cu bonurile de mâncare e șomerilor, și a depus do- ezi. (Cf. „Magyarság”, 7. VI.) Destăinuirile s'au continuat

în ședința dela 19 Iunie, când s'au arătat următoarele cu pri- vire la alegerile din circum- scripția Keszthely:

Deputatul Dinnyés a spus că „Întrece orice închipuire ceea ce s'a petrecut în această circumscripție. Femeile de consumație dela baruri și ca- sierile dela cafenele au votat de câte 5—6 ori”.

Deputatul Iosif Szabo a spus că s'au arestat după alegeri 32 de țărani, pentru că striga- seră „să trăiască partidul cre- știn” (opoziționist). Puși apoi în libertate, cei 32 de țărani au fost citați la prim-prefor, care i-a amendat pe toți. Ju- stiția pe urmă i-a achitat de pedeapsa penală, dar au ră- mas cu amenzi pe cap. De asemenea au fost amendăți toți din circumscripție cari au semnat contestația alegerii candidatului guvernamental, și anume sub motiv că n'au avut permisiune pentru adunare. (Cf. „Magyarság”, 20. VI.)

La 14 Iunie a vorbit despre teroarea electorală a guvernu- lui Gömbös frunzașul opozi- ționist Ruppert, și a spus că votul pe față e cea mai rea dintre bolile poporului ma- ghiar, și că-l nevoie să se dea vot claselor de jos, deoarece însuși Tisza Kalman a spus-o că pă- catul alegerilor ungurești — încă dela 1861 — e că se fac cu nemeși, cari se mituesc și-s predispuși spre corupție.

Amințirea acestei vorbe a lui Coloman Tisza a stârnit protestări fruntunoase la de- putații guvernului. Ministrul de justiție Lazar a sărit să afirme că Tisza Coloman n'a spus niciodată asemenea vor- bă. Ruppert a scos atunci din buzunar dovada: discursul re- spectiv al fostului prim-mini- stru Coloman Tisza, și a de- pus-o pe biroul Camerei.

Președintele l-a pedepsit pe Ruppert cu chemare la or- dine, pentru că a tras la îndoială legalitatea parlamen- tului lui Gömbös. (Cf. „Pesti Hirlap” din 15. VI.)

Spicuri

„Nu e nevoie de reforme? de o politică agrară? într'o țară unde trei milioane de oameni cari trăiesc din pământ, n'au pe bună cale o palmă de moșie?”

(Din discursul electoral dela Dombovár al ministrului de comerț Bornemisza din gu- vernul lui Gömbös. Cf. „Buda- pesti Hirlap” dela 23 Martie 1935).

Cine dictează în Ungaria în numele iredentei

Alle dovezi că iredentismul e irate bun cu excocheria

Din cazierul Ligii „TESz” și al lui Szörtsey cetire...

La 14 Nov. a. tr. — dupăcum s'a arătat amănunțit în n-rul no- stru dela 18 Nov. — a spart la Budapesta o bubă urită: S'au adus în discuția parlamentului potlogăriile dela „TESz”.

„TESz” aceasta — mai este oare cineva să nu o știe? — e centrala celor peste 10 mii de societăți iredentiste din Ungaria, și e vestită pentru două lucruri: pentru că a amestecat până n'gât în atacarea falsificărilor de franci francezi (prin copreședin- tele ei de onoare Eckhardt, prin președintele ei executiv Szörtsey și prin președintele Baross), și pentru că s'a dovedit com- plice (a fost numită mereu așa în nota Jugoslaviei către Liga Na- ționilor) cu teroriștii dela Jan- kapuzta.

Preșidenții ciudate și un patronaj și mai ciudat

Centrala aceasta a societăților iredentiste, care se pomenește tot-

Potlogăriile dela „TESz”

Buba a spart în sfârșit, și a spart în legătură cu această compromitere-a regentului.

A spart-o contele Somssich, arătând într'o curajoasă interpe- lare ce a rostit-o la 14 Nov. în parlament următoarele:

Că a informat încă dela sfâr- șitul primăverii pe prim-ministrul și președintele de onoare al Ligii „TESz” despre potlogăriile ce se petrec la Ligă;

Că Gömbös a promis o an- chetă, dar în loc să se țină de cuvânt, a dat denunțul său re- gentului și apoi n'a mai anchetat nimic;

Că regentul știa deci ce se pe- trece la TESz, și c'a fost deci o necuviință să fie adus în chip de solidarizare să patroneze exhibițiile dela săptămâna muncii naționale organizată de „TESz”;

Că însăși această săptămână zisă a muncii naționale a fost o

deamna când e vorba de vr'o acțiune iredentistă sau de jum- lirea n scop iredentist a buge- tului comunelor și instituțiilor, are președinți supremi pe Gömbös și pe Eckhardt. E aservită politicește lui Gömbös, pentru că de doi ani și jumătate ele cu paralele. Și-o patronează fără vreo jenă deosebită re- gentul. Cu toate că știe că trei dintre conducătorii ei sunt ameste- cați în falificările de franci fran- cezi, și cu toate că i s'a raportat că se fac la „TESz” potlogării de pomină. Astă toamnă chiar, dupăce i se raportase n prelabli despre potlogăriile cu pricina, re- gentul Horthy a admis să fie nfi- țșat ca patron al așa-zisei săptă- mâni a muncii naționale organi- zată de această „TESz”, primind niște defilări de foarte prost gust, ale unor butoaie de bere împinse de băieți de prăvălie îmbrăcați în uniformă ofițerească.

potlogărie, și anume: căile te- rate au fost puse să dea lui „TESz” un pengő și 60 de lilleri (48 de lei) de lie- care călător venit cu redu- cere de tren la „săptămâna lui „TESz” (nostimă de tot a- ceastă gospodărire a falitelor căi ferate ungurești), și că șperțul acesta a intrat în buzunarele nesătnele ale pre- ședintelui activ al lui „TESz” Iosif Szörtsey (cel amestecat în falsificările de franci francezi);

Că Szörtsey acesta se visează dictator; împarte decorații ale unui ordin „al onoarei maghiare” ce l-a instituit în numele lui „TESz”, și pune gazetele să a- leagă prin plebiscit pe „muncitorii națiunii”, aranjând așa ca să iasă întâiul dânsul, dânsul care a venit în Ungaria cu desăgii în spate și are azi apartament de 15 camere și automobil la scară.

Vine mușamaua...

Interpelarea contelui Somssich n'a putut rămânea fără urmări.

Ministrul de interne i-a dat in- terpelatorului răspunsul că sunt intradevăr la „TESz” lucruri cari cad „sub o anumită excepționabilitate”, și că va dispune să se facă anchetă.

De altă parte studenții au in- ceput să se agite, pretinzând în adunări publice să se dea pentru scopuri studențești o parte dintre șperțurile dela căile ferate și din- tre beneficiile celelalte realizate de „TESz” cu săptămâna muncii naționale.

Ancheta făgăduită, făcută de primarul general al capitalei, a dus la constatarea ce era de așteptat: că a găsit la „TESz”

toate în ordine. Iar mișcarea stu- dențească s'a nămolit repede, într'un comunicat prin care se arăta că nu se poate lupta fra- tricidă (sic!) atunci când e de- asupra capului Ungariei sabia afacerii dela Marsilia (în care „TESz” era, precum se știe, ame- stecată până n'gât).

Un proces nostim de tot

Altele sunt deci urmările inter- pelării contelui Somssich.

Și anume:

Szörtsey, spălat basma curată prin rezoluția anchetei primarului general, l-a dat pe contele Somssich în judecată. Nu însă pentru cele ce-a spus în parla-

ment, ci pentru că l-a „calomniat” în fața lui Gömbös.

Odată cu Somssich a mai fost dat în judecată un anume Ko- vács Bela, pentru că l-a „calom- niat” pe Szörtsey printr'o scri- soare adresată contelui Somssich, arătată de contele lui Gömbös.

Și acum să vedem „calom- niile”.

Cazierul dela Târgu- Murăș al dictatorului iredentei

Desbaterile procesului s'au in- ceput Miercuri a fost săptămâna, la 19 Iunie. Le arătăm după n-rul dela 20 Iunie al ziarului „Ma- gyarság”.

Procesul s'a nceput cu cetirea scrisorii împincinate a numitului Kovács Bela, în care i se spun contelui Somssich următoarele:

„Vă informez cu privire la șef- consilierul ministerial Iosif Ször- tsey, președintele activ al lui „TESz”, că parchetul din Târgu- Murăș a pus în curs în contra lui o acțiune penală pentru înșelăciune și delapidare, sub no. 2034/1919. Tribunalul din Târgu-Murăș a dat un ordin de cercetare, iar la 15 Iunie 1920 a dat în contra lui un ordin cir- cular de arestare, publicân- du-i semnalmente. Vă mai informez că Szörtsey n'are ni- cian fel de pregătire șco- lară, și că deși a fost sub- oltier sanitar la Cluj, s'a prezintat la Budapesta în public și n societate în mai multe rânduri în uniformă de locotenent de artilerie, cu decorații, iar arestații din cazarma Engels ai contrarevolu- ției l-au cunoscut ca locotenent, și dânsul tolera să i se dea titlul acesta”.

Patru „sau” cinci clase...

Dupăce s'a cetit scrisoarea în- criminată, reprezentantul dictato- rului dela „TESz” a spus că cli- entul său nu-și extinde acțiunea de dare n judecată și la partea din scrisoare unde-i vorba de pregătirea școlară a dictatorului iredentist, deoarece partea aceasta a scrisorii nu e defăimătoare, și deoarece-i adevărat că Szörtsey n'are decât patru „sau” cinci clase secundare, dar e tot atât de cult ca mulți alții cu diplomă, după cum se vede din articolele sale și din cultura sa.

Despre cazierul dela Târgu- Murăș a spus că-i adevărat că s'a pornit în contra lui Szörtsey o urmărire, în urma unei „ca- lomnii” a unei rude apropiate, dar a fost stinsă „încă” la 1923.

O afacere cu insignii iredentiste

A urmat audierea lui Kovács Bela.

Acuzatul a arătat că are cu

(Continuare în pagina VI-a)

Cine dictează în Ungaria în numele iredentei

(Continuare din pagina V-a)

Szörtsey un diferend mai vechi; finanșase o afacere cu insignii iredentiste a lui „TESZ”, și fiindcă i s'a tras chiulul, au ajuns la judecată, dar a pierdut procesul.

A spus apoi că menține tot ce-a afirmat prin scrisoarea trimisă contelui Somssich, și a cerut să i se admită să facă dovada. A pus pe masa judecătorei un certificat dela parchetul din Târgu-Murăș, doveditor că acțiunea penală despre care avocatul lui Szörtsey spunea că s'a stins la 1923, nu era stinsă nici la 1930. Szörtsey e urmărit de-acest parchet pentru **înșelăciune și delapidare**. Fostul prim-procuror unguresc Bodó i-a mai dat lui Kovács informația că Szörtsey a avut la Târgu-Murăș o bancă, care a dat faliment în chip fraudulos.

Acuzatul Kovács și-a menșinat apoi și acuzația că Szörtsey se dă drept locotenent fără să fi fost decât câteva luni sanitar la Cluj, și a spus că **excrocheria aceasta e discutată pretutindeni la Budapesta, deoarece tocmai Szörtsey e acela care împarte decorații ale ordinului „onoarei maghiare”!**

Generalul Gömbös despre justiția românească

Acuzatul celalalt, contele Somssich, a spus că recunoaște că a scris lui Gömbös o scrisoare privitoare la Szörtsey, anexându-i scrisoarea compromițătoare a lui Kovács. A făcut demersul pentru că l-a socotit necesar în interesul țării. **I-a arătat lui Gömbös certificatele doveditoare că Szörtsey e pus sub urmărire penală și Gömbös i-a răspuns:**

— „El rogu-te, astea-s lucruri românești, pot să fie și să nu fie adevărate”.

— La aceasta — a spus apoi Somssich justiției — eu am răspuns: **dar rogu-te, astea-s peceși oficiale**. La ceea ce Gömbös și-a deschis dulapul blindat, a scos de-acolo niște acte și mi-a dat două, spunându-mi că aici sunt rezultatele cercetării dela TESZ, să le văd și apoi mă voi liniști”.

Cercetarea de care vorbea prim-ministrul Gömbös, n'a fost o cercetare judiciară, deși era vorba de chestiuni penale ale numelui Szörtsey. A fost o simplă cercetare particulară, făcută de oameni de-ai lui Szörtsey pentru ca să-l găsească pe președintele executiv al lui „TESZ” basma curată.

Să se rețină ofensa ce a adus-o Gömbös actelor parchetului românesc dela Târgu-Murăș, numindu-le așa cum le-a numit, în comparație cu actele unei anchete ungurești particulare făcute dinadins pentru mușamalizare.

Și să se rețină ceea ce a spus Somssich în continuare la justiție: că ancheta aceasta ungurească particulară nu s'a referit la chestiile penale ce le are Szörtsey la Târgu-Mureș, ci la o altă chestie ce o are la Budapesta.

Alte amănunte dela proces

Somssich a prezentat justiției dovezi: că tribunalul din Târgu-Mureș l-a pus pe Szörtsey sub urmărire pentru înșelăciune pe baza dosarului no. 2034/1919 și că s'a dat în contra lui ordin de arestare — nerevocat până astăzi — sub no. 1680/1919. A cerut apoi să fie chemat ca martor paznicul sfintei coroane Sigismund Perényi (al doilea demnitar după Horthy), ca să dovedească că Szörtsey se dă drept locotenent fără să fie.

Avocatul lui Szörtsey, Ludovic Zimmermann, a tăgăduit că clientul său s'ar fi dat drept locotenent, și a mărturisit că n'a

fost decât câteva luni sanitar la Cluj, în timpul războiului. A spus apoi că Szörtsey a înființat în anii 1910—1912 o bancă la Târgu-Mureș, care a falimentat, și apoi că a înființat la 1915 la Cluj „o întreprindere de război” cu care a făcut afaceri mari, încât la 1919 când a venit la Budapesta era om bogat. (Contele Somssich a spus în parlament că a venit la Budapesta cu desagi în spate, ca apoi să ajungă să aibă apartament de 15 camere și automobil). A desmințit apoi ancheta de care i-a vorbit lui Somssich primul ministru, spunând că Szörtsey n'are la Budapesta o asemenea chestie penală. La sfârșit a cerut să nu fie ascultat sub jurământ fratele lui Szörtsey deoarece e arestat în fiecare săptămână.

Justiția a dat la sfârșit următoarea hotărâre:

Admite dovedirea oferită de acuzați. Renunță la audierea lui Gömbös, iar în privința audierii martorilor din străinătate va hotărî mai târziu.

Arhontologie ungurească

Publicația arădană „Kimondom” se ocupă în n-rul dela 26 Iunie de originea a două familii nemeșești din județul Aradului: a baronilor Andrényi și a Purgleștilor, din care e născută d-na Horthy, soția regentului maghiar.

Aflăm din destăinuirea referitoare la baronii Andrényi, că se numeau în secolul trecut Andree și s de neam șvăbesc și bulgăresc dela Vinga. Unul din familia aceasta a cumpărat la 1849 armele depuse de koșutiștii infrânți la Șiria, și le-a vândut în extremul orient. Aceasta-i originea averii care i-a dus apoi la titlul de baroni.

Despre familia d-nei Horthy, născută Purgly, ni se spune că s'a numit Purgl, că e șvăbească, și că strămoșul soției regentului unguresc era măcelar dintr'aceia cari frecventează iarmaroacele și bat singuri dinapoi vitele cumpărate pentru tăiere.

Tratament minorită

In Ungaria...

Secretarul Asociației culturale a germanilor, d-rul Basch, ține la o adunare sătească a acestei asociații o cuvântare îndemnându-și conașionalii să **nu-și maghiarizeze numele**. E condamnat pentru „crima” aceasta la 5 luni închisoare. Fiindcă a îndrăznit apoi să-și pună candidatura la alegerile parlamentare, se duce în circumscripția sa însuși primul-ministru ca să terorizeze alegătorii să nu-l voteze. Apoi: Guvernul vără în asociația culturală germană cai troieni, germani renegați, și-i pune să-l dea pe „criminal” afară din asociație, solidarizând asociația cu instanțele judecătorești inferioare cari l-au condamnat și prejudiciindu-i recursul dela Casație. — (Atât deocamdată.)

In România...

Un preot ungar, Lorant Daday, din satul Simișna din județul Someș, se apucă să scrie sub pseudonimul Székely Mozes (numele generalului care l-a trădat pe Mihai Viteazul) piese de teatru și romane antivalahe. I se joacă cu fâmbălău la Budapesta o piesă de teatru prin care îndeamnă unguroaicele să se mărite cu ofișeri români ca să-i pună cu copiii cu tot în slujba cauzei maghiare antiromânești. Apoi i se publică la Budapesta un roman de ațăfări în contra românilor, „Zátony” (găsit de critica ce i-o face „Budapesti Hirlap” lipsit de orișice valoare literară), și încă unul, „Csütörtök”, în care ațăfă pe românii ardeleni în contra frașilor lor din vechiul regat. Tustrele produsele „literare” ale fostului popă sunt numai și numai instigație.

Descoperit, „literatul” dela Simișna ajunge la Consiliul de război din Cluj, care-i dă

6 luni închisoare, după ce fori de seamă, ca fostul ministru Al. Vaida-Voivodă iau apărarea spunând sătăm, fiindcă putem să învățăm din „literatura” fostului popă **cum nu trebuie să fim**. Adaos la cele dela conde război:

După ce semioficiosul vernului maghiar a numștigațiile fostului popă tăfii literare”, ziarul „Közöny” li închină proclui Daday un editorial în face în chipul acesta recromanelor sale antiromâne. „i-au apărut sub numele rar de Székely Mozes rode foarte serioasă valoațerară”. Iar ziarul „Erdélylap” e lăsat să-și încheiefel editorialul dela 27 Iunferitor la condamnarea lui popă: „Unul ca autor „Zátony” și „Csütörtök”, în deceniul al doilea unirii folosește arme de nobile și de curate literaturii ca să-și expceea ce are de spus, nuriță temniță”.

Sic!!!

ȘTIRI

Parohia ortodoxă română dela Budapesta a cerut ce de paupertate în vederea proces ce-l are. A fost re sub cuvânt că persoanelor ju nu li se poate da asemenea tificat. În urma apelului făparohie, ministerul justii ministerul cultelor au dat luție că se poate elibera ce de paupertate și persoanel ridice. (Cf. „Magyarság VI, crt)

Răspunzând unui interpercare a arătat că autor au interzis recitarea poezii de Petőfi și de A o serbare, ministrul de in Kozma a spus în șe dela 6 Iunie crt. a Cam depușărilor, că se pot ale din Sfânta Scriptură țe căror recitare să trebui oprită. (Cf. „Uj Magyar 7 VI.)

Românii din Ungaria

— Câteva date statistice românești și ungurești asupra Românilor rămași în Ungaria după tratatul dela Trianon. Satele românești din apropierea frontierei noastre dela vest —

— Studiu statistic —

de: Petre Petrinca

2) In comuna Cămărașul Mare (Nagykamarás, plasa Aletea), la 1900 sunt arătați numai 6 Români. În 1910 însă sunt arătați 146 Români, iar la confesiuni 230 ort. și un gr. cat. Deci totalul Românilor la această dată era de 231 suflete românești. Românii din Cămărașul Mare n'au nici biserică și nici școală românească. O statistică maghiară din 1920 (V. Ivan de Nagy, op. cit.) ne arată că în Cămărașul Mare mai trăiesc 313 Români. Deci mai puțini decât în anul 1920.

3) In comuna Meghieshaza (Medgyesháza, plasa Aletea) la 1900 statistica maghiară ne arată abia 51 de români, iar la confesiuni 52 ort. și 13 gr. cat. O statistică maghiară a lui Ivan de Nagy (op. cit. ant.), ne arată 637 români (formând un procent

de 11,5%). În 1900 statistica maghiară ne arată 49 de români, iar la confesiuni 66 ort. și 10 gr. catolici. O mare parte dintre Românii acestei comune au fost maghiarizați. În anul 1919 aveau o biserică și un preot, cu 737 credincioși. În anul 1933, în parohia Pusta-Meghies, numărul credincioșilor ort. rom era de aproximativ 370 suflete. Azi au de preot pe Florea Duma.

4.) In comuna Medgyesbodzás (plasa Aletea), la 1900 sunt arătați abia 8 Români iar la confesiuni 17 ort. și 10 gr. catolici. Românii din Meghiesbodzás au fost în mare parte maghiarizați. În 1900, statistica maghiară, ne arată abia 8 români iar la confesiuni 11 ort. și 10 gr. catolici.

Se mai află Români și în celelalte comune ale plasei Aletea, fiind în mare parte maghiarizați.

Numărul aproximativ al Românilor din jud. Arad, rămași în Ungaria, chiar după statisticile maghiare din 1900, 1910 și 1920, se ridică la 2300—2500 suflete.

Românii din jud. Bichiș (Békés). — „Dintre cele 6 plase ale jud. Békés, numai într'una (Gyula) se află Români în număr mai însemnat; dintre 19.987 locuitori, 3262 sunt Români, iar în orașul Gyula trăiesc 2000 Români (populație totală 24.909), vașăzică deabia 9%. În plasa Gyula unica comună (?) cu populație românească majoritară este Kétegyháza situată dealungul frontierei. Are cu totul 4681 locuitori dintre cari 1590 maghiari și 3135 Români (66,9%), dar 3574 suflete deci aproape două treimi din populația românească, vorbește limba maghiară” (V. I. de Nagy op. cit., p. 361)

Acestea sunt concluziile datelor oficiale maghiare, întocmite după statistica din 1920. Vom vedea că realitatea e cu totul alta. O statistică întocmită de Prefectura jud. Arad ne arată următoarea

situație a românilor din jud. Bichiș.

1). Orașul Gyula („orașul mare românesc”). Are aproape 1600 locuitori Români, o biserică ort. rom., 2 școli confesionale, cu doi preoți (Sabău Dumitru și Toma Ungureanu), și un învățător confesional. Postul al doilea de învățător e vacant. (Păr. Ungureanu e astăzi protopoul bisericii românești din Budapesta).

2). Ghiula (orașul mic românesc). Are cam 1400 locuitori Români, o biserică ort. rom., o școală confesională, un preot (Petru Mândruțau), și un învățător suplinitor. care nu știe românește. Limba de predare în școlile confesionale române din Ghiula este cea maghiară, având în fiecare zi și o oră pentru limba română, dar în lipsă de manuale didactice, se predă numai religia în limba română de către preoții celor două parohii.

3). Chitighaz (Kétegyháza). Are aproape 400 locuitori români, o biserică, și doi preoți (Borza Ioan și Mișcuță Petru). Până acum anul avusese o școală și o învățătoare română, care preda numai pentru 50 elevi români, restul frecventând școala primară de stat maghiară, cu

limba de predare ungară. Șli-iazi destăințată.

4). Bichișcaba (Băcsaba). Are 500 locuitori mâni, o biserică ort. rom. și preot (Botău Gheorghe), predică în limba maghiară. Tul de învățător e vacant. Rom din Bichișcaba sunt în parte maghiarizați, încât dintre ei mai știu vorbi române.

5). Ciorvaș (Csorvas). cam 50 familii române, o bis (capelă), aparținând ca filii rohiei ort. rom. din Bichiș. Numărul Românilor din această localitate e de vre-o 200-suflete. Ei sunt în mare maghiarizați.

6). Bichiș (Békés). Are 50 locuitori români, o bis și o școală confesională, și preot care predică în limba ghiară. Postul de învățător vacant.

Numărul total al Românilor din jud. Bichiș, se ridică la 2500 suflete (Vezi act. No. 256/95 Prefecturii jud. Arad). Acest număr de locuitori mâni din jud. Bichiș e confirmat și de tabloul statistic al Epă ort. rom. de Oradea (No. 25 1933), care spune: „Județul

Cărți ziare reviste

desiderat unguresc în frontului interminoritar

numărul al 23-lea, de-acum
ana, al gazetei săptămă-
Független Ujság" dela Cluj
plicat sub semnătura Senior
col interesant, adresat fai-
Spectator (Nicolae Kren-
ropovăduitorului celui mai
antiromânești întovără-
re ei a minoritarilor din

orul articolului pornește
constatarea că denumirea
itate" nu are același în-
denumirea de „naționa-
ce o aveau în fosta Un-
emaghiarii. Și nu-s mino-
sensul ca să-i dea lui
or o tabără interminorit-
cât câteva dintre minori-
ela noi, cele cari ar pu-
ni o revizuire teritorială:
bulgarii, rușii, ucrainie-
manii (cu 800 de mii de
evreii (cu un milion de
nu intră în această cate-
n consecință nu-s pri-
el cu ceilalți și nu fac
comună cu aceia.

aceea — spune pseudo-
senior — e păcat a vorbi
un bloc al minorităților și
în direcția înjgheburii
sistem de front; și ar fi cu
mai bine și mai cuminte,
es din partea noastră, a
lor, să căutăm în locul
nanțe interminoritare niște
de formațiuni **majoritare**,
fi cel puțin totașa de de-
ce și de vrednice de 'n-
ca (să zicem) sașii hitle-
u șvabii clericalo-fasciști".
e apoi că sub un aseme-
ronaj **românesc** demo-
ungurii s'ar putea întâlni
minoritari ca sașii și evreii
altfel blocul interminoritar
posibil. În afară de unguri și
alți minoritari, va trebui
parte din acest bloc de-

mocratic cu firmă românească și
socialiștii.

Ni se spune apoi în continuare:
„Trebuie deci să încercăm o
Intovărășie a partidelor de
slănga și în dosul ei organi-
zarea „Ligii pentru democra-
zie". Aceasta, firește, trebuie
astfel făcută, ca să nu se poată
spune că ungurii nu pot cere
mai multă democrație decât
au avut-o în vechea lor patrie
sau decât o au în mica lor
țară de astăzi. Liga va trebui
deci astfel făcută, ca între
conducători să nu fie domni
de-aceia cari s'au transformat
abia acum în cetățeni români,
iar după Trianon au avut încă
funcții i alte în Ungaria; și
nici de-aceia cari poartă încă
în buzunar două pașapoarte,
cărora deci soarta li-a dat
două patrii și vorbesc încă cu
intoleranță aici la noi în numele
așa-ziselor clase istorice, fac
corteșie pentru mărșii de
partid ereditare, și cârtesc pe
oricine ar putea avea o părere
aparte, — iar mâine se re-
patriază la Budapesta și se
instalează în bune slujbe mari
de stat, ca sârmani martiri
prigoniți ai națiunii maghiare.
Știm că unii ca aceștia sunt
azi deja numai excepții, dar
sunt caracteristici, strică și
stau în cale. Știm pe un domn
care cu vocea sa răgușită dela
comitetele partidului regnico-
lar (aluzie la partidul mag-
ghiar, — n. tr.), cu mărimea sa
de aproape doi metri și cu
burta sa îngrășată de conși-
era beneficiarului unei pensii
de perfect și era firește grozav
de antisemit și de prepotent
față de orișicine, iar după aceea,
fiindcă stăpânul său latifundiar
a devenit în Ungaria domn
mare, a dat fugă după el și a

devenit din nou prefect — din-
colo. Iar noi am rămas aici,
suduji... **Huligani de-aceștia
agresivi strică mai mult
ungurimii din România și
democrației de care au în
primul rând nevoie arză-
toare minoritarii, de cât nu
știa căși Onisifori Ghibu!**

Șederi de-aceștia sau ase-
mănătoare 'n două luni, și
rezerve mintale de-aceștia
sau asemănătoare, trebuie să
dispară, și atunci vom putea
să spunem liniștiți, față de
orice acuzație „valachică", că
n'avem nimic comun cu legea
electorală a lui Gömbös și că
orice stat are legea electorală
ce-o merită și fiecare popor
situația economică și deci po-
litică de care e vrednic în
virtutea sânguinței sale, a se-
riozității sale existențiale, a
înțelegerii sale și a conștien-
ței sale demnități omenești."

Spune apoi că întovărășirea
aceasta va trebui să reclame lege
electorală exercitată pe comune,
fără premiul de 40 la sută co-
piat depe legea lui Mussolini.

Apoi încheie astfel:
„Iar începutul Ligii Pro
Democrația mi l-am închipui
așa, că am invita toate orga-
nizațiile politice, economice,
sociale, culturale, cu un cu-
vânt: publice ori de ce națio-
nalitate li-ar fi componenții,
ca să adere la Liga Pro
Democrația, dacă stau pe ba-
zele hotărârilor dela 1 Dec.
1918 dela Alba-Iulia, ale trata-
tului minoritar dela Paris din
Dec. 1919, ale tratatului de
pace dela 4 Iunie 1920 și în
sfârșit, dar în rândul dintâi,
ale Constituției românești dela
1923. Să-și numească delegații
aleși democratic și să-și arate
ultimul dare de seamă anuală,
pentruca comisia ce va orga-
niza liga să poată cerne teme-
nic partidele și asociațiile cari
ar vrea să se unească cu
această generală acțiune anti-
fascistă".

20 de milioane de ungurii!...

Din n-rul dela 15 Iunie crt. al
semificiosului „Budapesti Hirlap":
„Cetim într'un articol de sen-
zație, împodobit cu titluri mari,
al unei gazete (budapestane, —
n. tr.) de seara, că avem în
străinătate 12 milioane de un-
guri. Douăsprezece milioane de
unguri în străinătate — la aflarea
acestui lucru fiecare inimă mag-
ghiară bate mai puternic și sân-
gele ne circulă mai aprins prin
vine, dar apoi începi eventual să
socotești și îți dai seama că cifra
aceasta a fost dictată de-o deso-
rientare cu adevărat ordinară. Aici
acasă suntem opt milioane de
unguri (dintre cari 6 milioane
ungurizați sau unguri de ocazie
— n. tr.), iar în străinătate să fie
12 milioane? Asta face în total
20 de milioane, — dar, Doamne
sfinte!, cine ar putea să viseze
despre 20 de milioane de unguri,
când toți cei de dincolo de gra-
nițele mutilate trăiesc sub așa de
grozave cătușe și îi decimează
porniri atât de dușmănoase! (Cu
alte cuvinte: ar putea fi acești 12
milioane de unguri din statele
succesoare, dar i-a decimat stă-
pânirea românească, sârbească,
cehoslovacă! — n. tr.) Confratele
nostru a sărit bine de tot peste
șea, și nu i-am aduce isprava
asta în discuție, dacă numărul
acesta n'ar fi un lucru așa de
serios, mai serios decât orice nu-
măr ce-l poate pronunța o gură
ungurească. Numărul acesta nu-
voie să-l știi' greșit, să-l inter-
pretezi greșit, să-l citezi greșit,
— între altele și pentru aceea,
pentru că în lumea mare greșeli
de acestea se sparg multiplicat
în capul nostru. Nu trebuie decât
o săptămână, și poți ceti în foaia
de propagandă franțuzească a
cehilor că iată cum greșeste sta-
tistica maghiară cea atât de mândră
de obiectivitatea ei, și cum îi
poartă cu visuri prin nouri pe cei
de acasă. Cauza maghiară cere

o mare, mare seriozitate, și ne-ar
plăcea dacă ajungând cu toții
de acord în privința asta, ne-am
atinge întotdeauna cu cea mai
mare grijă de datele fundamental
importante ale existenței mag-
ghiare".

Admonestării acesteia a
semificiosului nu-i trebuie
decât un singur comentariu:
Că și coloanele sale nu-s
decât câte odată mai serioase
— și și-atunci numai puțin-
tel — decât ale confratelui
său de seara care a sporit
numai cu **de patru ori** cifra
ungurilor din statele succe-
soare.

Bibliografie

În ziarul clujean „Független
Ujság" se publică cu începere
dela numărul al 22-lea (de
acum două săptămâni) un
ciclu de amintiri ale d-lui Er-
nest Ligeti despre epoca tre-
cerii Clujului de sub stăpâni-
rea maghiară sub stăpânirea
românească.

În editura „Dante" dela Bu-
dapesta a apărut zilele tre-
cute un roman al lui Molnar
Akos despre eroina Caterina
Varga a Moșilor, intitulat „A
császár dajkája" („Doica împă-
rătatului").

50 de procente

Din cuvântarea rostită de
deputatul Bela Alföldy în șe-
dința dela 6 VI. crt. a parlamen-
tului maghiar:

„Proporția nașterilor în Un-
garia e foarte scăzută. 18 la
sută dintre familii sunt fără
copii. Abia atingem jumătatea
sporului din statele succe-
soare".

Deputatul Iosif Végváry a
adăugat la arătările acestea
că sporul natural a scăzut în
Ungaria într-o jumătate de
veac cu aproape 50 de pro-
cente. (Cf. „Budapesti Hirlap",
7 VI.)

o populație românească
de 8000 de suflete și două
etc...

conform statisticilor în-
de autoritățile românești
că numărul românilor din
Bichiș se ridică neapărat la
peste 8000 suflete.

acum vre-o 100 ani, Ro-
din jud. Bichiș aveau așe-
românești foarte puter-
ari în timpurile noastre
pierdut în parte caracterul
odinioară. În cei 50 ani
mă, elementul românesc
est județ a fost în continuă

sticile oficioase maghiare
ele trei decenii din urmă
următoarea situație nu-
a elementului românesc:
plasa **Bichiș (Békés)**, avem
ni în comunele:

1) **În orașul Bichiș (Békés)**
statistica maghiară ne
numai 63 Români. La con-
nsă găsim 512 ortodocși
gr. cat. Cei 412 ortodocși,
cu toții români, dar siste-
criteriului limbei" a statis-
maghiare i-a trecut drept
In 1900 sunt arătați 81
ani, iar la confesiuni 451
45 gr. catolici. Cei 451

ort. și cei 45 gr. cat., ne dau ci-
fra adevărată a Românilor din
Bichiș, pentru că Sârbi dimpreună
cu diverșii abia numără 10 suf-
lete. Deci, în 1910, se aflau în
Bichiș cam 500 suflete românești,
cari în mare parte vorbeau limba
maghiară. Aceiași situație stați-
onară o găsim și în anul 1920

Statistica prefecturii jud. Arad
(cit. anterior), din 1934, ne arată
deasemenea 500 locuitori Români
în Bichiș.

Parohia ort. rom. din Bichiș
are o biserică, o școală confesio-
nală și un preot. Postul dela școa-
la confesională română e vacant.

Parohia ort. rom. din Bichiș, în
anul 1933 a fost decretată cu
forța de parohie ort. maghiară,
de către Ștefan Németh, episcopul
caterisit din Senteș.

2) **În comuna Tarcea (Kö-
röstarcsa, plasa Bichiș)** la
1900 sunt arătați abia 3 români
iar la confesiuni 2 ort. și 3
gr. cat. În 1910, situația e iden-
tică. Pușinii români din Tarcea
azi sunt complect maghiarizați.

3) **În com. Mezöberény (plasa
Bichiș)** la 1900 sunt arătați abia
7 români, iar la confesiuni 76
ort. și 12 gr. cat. Toatal: 88
Români. În 1900 sunt arătați 4

Români, iar la confesiuni găsim
64 ort. și 13 gr. cat. (Toți români!)
Total 77 români. Majoritatea ro-
mânilor din această localitate au
fost maghiarizați. Ortodocșii ro-
mâni din Mezöberény sunt ad-
ministrați ca filie de parohia ort.
rom. din Bichiș.

Situația generală a plasei Bichiș
în 1900 era următoarea: 73 ro-
mâni (între aceștia 4 Sârbi de
aceiași confesiune), iar la confesi-
uni 490 ort. și 22 gr. catolici.
Deci numărul românilor era 511
suflete, minus 4 Sârbi de aceeași
religie.

În 1910 statistica maghiară ne
arată 87 români și 6 Sârbi, iar
la confesiuni 519 ort. și 63 gr.
cat. Totalul românilor era deci
de 576 suflete.

Aceiași situație staționară e și
în anul 1920—30, după cum re-
iese din datele statistice ale au-
torităților noastre amintite.

4) **În comuna Bichiș Ceaba
(Békéscsaba, centrul plasei
cu același nume)**, la 1900
statistica maghiară ne arată abia
229 români (și 6 Sârbi), iar la
confesiuni găsim 436 ort și 167
gr cat. Total 527 români. În
1900 sunt arătați 281 români și
41 Sârbi, iar la confesiuni 520

ort. (între cari 41 Sârbi) și 141
gr. cat. (toți români.) Totalul ro-
mânilor era de 620 suflete. Ace-
iași situație o găsim în 1910.
Români din Bichișceaba au o
parohie ort. română, care în 1919
avea 715 credincioși, o biserică,
o școală confesională, un preot
și un învățător. Azi e preot în
această comună Gheorghe Botău.
În 1933 numărul aproximativ al
credincioșilor ort. rom. era de
400 suflete. Parohia are urmă-
toarele filii: Csorvas, Okigyos
și Orosháza. După o altă statis-
tică, a Prefecturii jud. Arad (cit.
aut.), Bichișciaba are 503 credin-
cioși ort. români. Preotul Gh.
Botău a fost silit de autorități
să predice în limba maghiară.
Postul de învățător confesional
român e vacant. Filia Csorvas
are 50 familii ort. rom.

5) **În comuna Ujhigys
(plasa Bichișciaba)**, la 1900
sunt arătați 17 români, iar la con-
fesiuni găsim 188 ort. și 21 gr.
cat. Total: 209 români. Români
din această localitate, azi sunt
aproape complect maghiarizați.
În 1900, sunt arătați 32 români,
iar la confesiuni găsim 159 ort.
și 31 gr. cat. Numărul românilor
era de 190 suflete. Deci mai pu-

țini decât în 1900! Români din
Ujhigys sunt administrați ca filie
de parohia ort. rom. din Bi-
chișciaba.

În 1910 situația statistică ge-
nerală a plasei Bichișceaba era
următoarea: 257 români (și 6 Sârbi)
iar la confesiuni găsim 624 ort.
(între cari 6 Sârbi) și 188 gr.
cat. (Toți români). Total: 806
români.

În 1910 sunt arătați 314 ro-
mâni, iar la confesiuni 679 ort.
(între cari 49 Sârbi) și 149 gr.
cat. (toți români). Deci numărul
total al românilor era 809 suflete.

În 1920 găsim aproape ace-
eiași situație.

6) **În comuna Endröd (pl.
Gyoma)** la 1900 este arătat un
român iar la confesiuni 11 ort.
și 7 gr. cat. (toți români). Total:
18 români. În 1900 sunt arătați
6 români (și 2 Sârbi), iar la con-
fesiuni 10 ort. (între cari 2 Sârbi)
și 7 gr. cat. Numărul românilor
era de 15. Azi sunt complect ma-
ghiarizați.

Români ort. din Endröd sunt
administrați ca filie de către pa-
rohia ort. rom. din Bichiș.

(Va urma)

Legea apărării anti-aieriene maghiare

Se institue prin ea militarizarea tuturor cetătenilor, dictatura politică și dijmuirea averilor

În ziua de 18 Iunie, când s'a semnat la Londra ciudata învoială anglo-germană privitoare la înarmările de pe apă ale Germaniei și s'au făcut în Germania întâiele recrutări generale dela război încoace, generalul Gömbös a depus în parlamentul unguresc un proiect de lege referitor la apărarea antiaieriană, care înseamnă în realitate militarizarea tuturor cetătenilor Ungariei, bărbați și femei, trecuți de 14 ani, și mai înseamnă totodată o imputernicire pe seama guvernului ca să confişte cu titlu de contribuție la apărarea antiaieriană orice averi voiește.

Am arătat amănunțit proiectul acesta de lege dictatorial în numărul nostru trecut (și nu l-am arătat decât noi din toată presa românească).

Proiectul lui Gömbös — din pricina alarmei ne mai pomenite ce a pricinuit-o 'n presa și 'n lumea politică a Ungariei — a suferit de-atunci câteva foarte neînsemnate modificări. Astăzi poate e votat (discuția lui s'a început în parlament Miercuri), și de sigur cu singure modificările acestea, aduse de comisia parlamentară.

Modificările aduse proiectului

Iată modificările ce s'au adus:

La articolul 1, care prevedea că pot fi chemați la instrucție militară antiaieriană toți cetățenii, bărbați și femei, trecuți de 14 ani:

Modificare: ... dela 14 ani la 60 de ani.

La articolul 3, care prevedea că ministrul de război poate să fixeze după bunul plac: în ce oraș sau comună cine, cu cât și în câtă vreme trebuie să contribuie cu materiale și cu bani la apărarea antiaieriană:

Modificare: a) Se ascultă întâi interesele;

b) Se poate face apel privitor la suma fixată la judecătoria administrativă, care va judeca dimpreună cu câte un delegat dela trei ministere, inclusiv dela război.

Toate celelalte articole, inclusiv sancțiunile drastice din cale afară, au rămas neschimbate.

Oficiosul Ligii Revizioniste despre proiectul de lege al lui Gömbös

Afară de ziarele guvernului și afară de „Uj Magyarország” al lui Eckhardt (care în timp ce

Eckhardt a atăcat proiectul în parlament în chipul cel mai drastic, face propagandă favorabilă proiectului), toată presa budapestană a luat atitudinea cea mai dărză în contra legii cerute de generalul Gömbös.

„Pesti Hirlap”, oficiosul Ligii Revizioniste, îi închină la 27 Iunie un editorial deosebit de aspru, spunând între altele următoarele:

Proiectul de lege e nu numai dictatorial ci și anticonstituțional. Merge până acolo — în comparație cu legile ungurești de război dela 1912 și 1914 (privitoare la rechizițiile de bunuri și imobile și la sancțiunile stării de asediu), cari cel puțin compensau pe cetățeanul cărui i se făcea o rechiziție, — încât îi confiscă pur și simplu averea, cu titlu

Mare scandal în parlament din pricina proiectului de lege

Discuția proiectului s'a început în Camera deputaților Miercuri, la 26 Iunie.

Socialistul **Jacob Weltner** a arătat că e vorba de-o lege de cadru, fără statuări precise; *doacă proiectul va fi votat, oricine și oricând va putea fi concentrat la muncă nelimitată* (Cf. „Magyarország”, 27. VI).

Tiberiu Eckhardt, președintele agrarienilor, a spus că proiectul a fost adus prin lovitură, fără să fi fost arătat măcar frunțașilor partidului gömbösis; că e o lege de cadre netrasate; că „oricine poate fi concentrat pe oricât timp, până la moarte, sub titlu de apărare antiaieriană”; că restrângerea libertății de circulație (articolul II) se poate interpreta și ca internare; că cetățenii se aserveau total guvernului de totdeauna. (Cf. semioficiosul guvernului, „Budapesti Hirlap”, 27. VI.)

Dupăcum arată „Magyarország” (27. VI) Eckhardt a mai spus: „Guvernul să nu ne ceară să-i dăm o lege în care nu e nicio îngrădire și niciun cadru privitor la aservirea cetățenilor. Să spună, care este maximul jertfei cerute cetățenilor”.

Proiectul acesta „dă o astfel de imputernicire guvernului, cum într-o mie de ani n'a avut-o niciun guvern, niciun cap al statului”. Conform articolului întâi al proiectului, guvernul are dreptul să dea ordin de chemare oricui („szolgálatra behívni”) și să-l țină concentrat („szolgálatban”) până la moarte, fără

de contribuție la apărarea antiaieriană.

Apărarea țării — spune mai departe „P. H.” — e dator s'o finanțeze din impozitele publice statul. „N'a mai fost încă exemplu în legislația niciunui stat din lumea întreagă, ca cheltuielile apărării obștești să fie puse (spus pe ungurește) pe capul câte unui cetățean”.

Și culmea este — spune apoi oficiosul Ligii Revizioniste — că apelurile în contra acestei confiscări de averi se fac la justiția administrativă, atunci când chestiunile de drept civil aparțin după legile ungurești justiției obișnuite. Mai mult: guvernul n'are încredere că justiția administrativă va proceda după placul lui, și o câptușește cu trei delegați dela trei ministere.

niciun drept de apel.”

Horváth Zoltán a întrerupt: „La alegeri o să concentreze pe toți opoziționiștii!”

Eckhardt: În baza art. 2 e posibilă internarea pe viață a unora sau altora.

„Redactarea originală a art. 3 înseamnă apoi, că se poate confiscă oricui toată averea.”

„Uj Magyaróság” (27. VI.) mai dă amănuntul, că Eckhardt a arătat privitor la art. 3 că nu se poate ataca cu apel o decizie nedreaptă, ci numai se pot cere atenționări.

Deputatul Ruppert a spus:

„Dacă se votează acest proiect, înseamnă totală dictatură. Nicio îngrădire nu există. Să ia seama partidul dela guvern cu asemenea proiecte, că mai vine 'napoi Bethlen și Stefan Antal și-l concentrează pe Gömbös la exerciții antiaieriene.” (Cf. „Magyarország”, 27. V.)

Semioficiosul guvernului, „Budapesti Hirlap”, arată (27. VI.) că Ruppert a mai spus:

„Cea mai sigură apărare e politica pacifistă! Proiectul e de prisos, și mai ales articolul privitor la instrucția militară. I-1 frică că apărarea antiaieriană devine o afacere. (Alt deputat, Rassay, a spus că au și început să umble agenți pela diferitele întreprinderi ca să ofere măști de 18 pengő, când o mască

bună e cu 60 de pengő. Cf. „Magyarország”, 27. VI.)

Socialistul Propper a spus că proiectul, în forma lui actuală, înseamnă mobilizare permanentă („állandó mozgósítás”). — Cf. „Budapesti Hirlap”, 27. VI.)

Șeful de partid **Rassay** a criticat faptul că se prevăd aceleași sancțiuni pentru contravenienții de 14 ani și pentru oamenii maturi, apoi că se scutesc de contribuția bănească latifundiarilor dela țară, deși ei sunt favorizați și 'n caz de atac, și se jăcmănesc cei dela orașe, cari vor avea de suferit și depe urma atacurilor aieriene. (Cf. „Budapesti Hirlap”, 27. VI.)

Protestează și asociațiile femeiești

„Uj Magyaróság” publică în n-rul din 27. VI un editorial în care se războiește cu Asociația feministelor și cu o asociație de femei socialistă, pentru că au înaintat parlamentului un me-

Propaganda iredentă a unгурilor în Anglia

„Uj Magyaróság” din 30. V crt. anunță că dirijorul postului unguresc de radio, **Paul Almási Balogh**, a ținut la Holloway College din Londra o conferință publică despre trecutul Ungariei și despre nedreptatea ce li s'a făcut unгурilor prin tratatul de pace.

„Budapesti Hirlap” din 25. VI recensează cartea apărută acum în englezește a simbriașului „francez” al iredentei maghiare **Henri Pozzi**: „Blackhand over Europe” (Mâna neagră asupra Europei).

Mâna neagră vrea să fie Mica Înțelegere și în special Jugoslavia, cari vor cu orice preț război cu Ungaria. Deșteptul domn Pozzi afirmă că „a avut dovezi că războiul mondial a fost pregătit de sârbi, că regele Alexandru a fost dinadins omorât de sârbi — prin mijlocirea terorștilor croați (sic!) — pentruca să aibă pretext să pornească război în contra Ungariei, și că războiul era gata, gata, dar l-au împiedecat polonezii, amenințându-l pe ministrul de externe francez **Laval** că dacă Mica-Antantă declară război Ungariei, Polonia sare în spatele Cehoslovaciei.

„Budapesti Hirlap”, ca semioficios al guvernului, poate să reproducă tâmpeniile acestea. Eiindcă, în definitiv, un semioficios al unui guvern trebuie să se

moriu în contra proiectului de lege al apărării antiaieriene.

Ceea ce trebuie:
Vom reținea de mai sus:

Intâi: Că legea Gömbös e văzută frunțașii opoziției parlamentului așa cum am arătat acum săptămână încă o introducere zată a serviciului obligatoriu.

Al doilea: Că se va institui prin legea dictatura politică.

Al treilea: Că se vor surse de afaceri.

S'a împotmolit administrația

Ziarele budapestane „Uj Magyaróság” și „Uj Magyar Hirlap” publicat la 27 Iunie arată că ramă dela Arad, în spune în cuvinte alare administrația arădană împotmolit și slujbașii nu vor să-și facă slujba, cind că aceia cari se pot s'o facă — adică unguresii — sunt defăimări.

Se face vagă aluzie ba de primărie. Adeocă legeji! — s'a împotmolit administrația municipală a fiindcă a trebuit să se treacă de trei duzini de slujbașii plari, cari nu știau nici unu dela untre să în vorbă românească!

Să le lăsăm ziarele pestane să fipe cum vor cari le trimit de atel denfe de instigație trebăși odată minte.

facă că nu știe nimic de rile guvernului său.

Dar cartea de tâmpenie Pozzi e recensată — cu text ca 'n „Budapesti Hirlap” în numărul dela 25 Iunie „Uj Magyaróság”, ziarul hardt.

Ei bine! Oficiosului Eckhardt nu-i e îngăduit i-i îngăduit semioficiosului vernului maghiar. Fiindcă Eckhardt — fostul șef al maghiare la procesul dela asasinatul dela Marsilia într'o adunare publică la dupăce venise dela Germania — Ungaria a voit să până la urmă să până hotărârii adunării Liga Națiunilor, de era gata de război.

Eckhardt a trebuit să demisia din postul de legat al Ungariei la Geneva, pentruca s'a spus despre el că s'a făcut de răs la nărea parlamentarilor că s'a dovedit un diplomat totului neserios lăsându-ia gura pe dinainte cu ca aceea arătată mai sus cut-o în adunarea dela la Mișcolț.

Cum vine atunci aceluiș: fost prim-gat al Ungariei la Marsilia să altora ceea ce a Ungariei?